

Provinciale Staten

Clustercode EI
Ons kenmerk DOC-00737662
Bijlage(n) 1

Uw kenmerk -
Maastricht 4 februari 2025
Verzonden 4 februari 2025

Onderwerp

Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen

Van het lid : D. Zeedzen
Fractie : BBB
Inzake : Toekomst van de maakindustrie in Limburg

Vraag 1.

Welke concrete maatregelen worden genomen om cruciale kennis en technologie van Limburgse maakbedrijven te beschermen tegen buitenlandse overnames of het wegvloeien van expertise?

Antwoord.

Het beschermen van kennis en technologie is geen kerntaak van de provincie Limburg. Op Europees- en landelijk niveau worden hierover beleid en wetgeving gemaakt. Wij volgen dit beleid en leveren gevraagd en ongevraagd input hierop zodat de belangen van de Limburgse maakbedrijven goed worden meegenomen hierin.

De afgelopen jaren is er gebouwd aan een stelsel van investeringstoetsing waarmee risico's die voortvloeien uit buitenlandse investeringen worden geadresseerd en zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Er zijn separate investeringstoetsen voor onder meer bedrijven in de elektriciteitsmarkt, de gasmarkt en telecom, welke worden uitgevoerd door het Bureau Toetsing Investerings (BTI). Daarnaast wordt gewerkt aan een sectorale investeringstoets voor de defensie-industrie.

In juni 2023 is de Wet veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames (Wet Vifo) in werking getreden. Deze wet geldt voor vitale aanbieders, bedrijven actief op het gebied van sensitieve technologie en beheerders van bedrijfscampussen. Op basis van deze wet moeten wijzigingen in zeggenschap of significante invloed bij hiervoor genoemde ondernemingen worden gemeld bij het BTI. Het BTI beoordeelt

of er een risico ontstaat voor de nationale veiligheid. Blijken er risico's te zijn, dan kunnen er voorwaarden worden verbonden aan de investering en kan deze in het uiterste geval worden verboden.

De Beschermingsvoorziening Economische Veiligheid biedt het kabinet de mogelijkheid om in uiterste gevallen per direct via een apart fonds een (tijdelijk) belang te nemen in bedrijven van strategisch belang wanneer voorziene investeringen door statelijke actoren, of partijen die handelen op aanwijzing van statelijke actoren, een bedreiging vormen voor de nationale veiligheid. Zodra de risico's voor de nationale veiligheid tot op een beheersbaar niveau zijn gebracht, zal de overheid haar belang in de betreffende onderneming afbouwen. De totale omvang van de beschermingsvoorziening bedraagt 100 miljoen euro en is ondergebracht bij Invest-NL.

Toetsing aan de Wet Vifo is tevens onderdeel van de Know Your Customer (KYC) procedures van het Provinciale acquisitiebeleid zoals uitgevoerd door het LIOF, in de context van het samenwerkingsverband Invest in Holland, met een centrale rol voor de Rijks-partner Netherlands Foreign Investment Agency. Naast het BTI heeft het Ondernemersloket Economische Veiligheid (OLEV) hierin een adviserende rol.

Het OLEV is opgericht om de economische weerbaarheid van het Nederlandse bedrijfsleven te versterken. Het betreft een samenwerking tussen meerdere ministeries en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten AIVD en MIVD. Het wordt gecoördineerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Bij het loket kunnen Nederlandse ondernemers terecht met vragen over economische veiligheidsrisico's of over de wet Vifo. Ook kunnen mkb-ondernemers er advies vragen over mogelijke risico's en de maatregelen die zij daartegen kunnen nemen.

Tenslotte ligt er een eigen verantwoordelijkheid bij bedrijven om een afweging te maken ten aanzien van registratie van intellectueel eigendom (IE). Om bedrijven te ondersteunen bij het maken van weloverwogen keuzes hieromtrent organiseert het LIOF met enige regelmaat informatiesessies over IE. Dit in samenwerking met de Rijkspartner Octrooiencentrum Nederland (onderdeel van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland RVO). Om de adviesverlening van het Octrooiencentrum nog meer en laagdrempeliger te ontsluiten naar het Limburgse bedrijfsleven, biedt het LIOF aan het Octrooiencentrum huisvesting op de LIOF-kantoren in Venlo en Maastricht.

Vraag 2.

Wordt er actief gelobbyd bij het Rijk en de Europese Unie voor handelsbescherming en technologiebeleid dat Limburgse bedrijven ten goede komt?

Antwoord.

Ja, de lobby voor handelsbescherming (waar technologiebeleid een onderdeel van vormt) die Limburgse bedrijven ten goede komt is een lobby die bedrijven in alle EU-lidstaten ten goede komt. De lobby wordt uitgevoerd op verschillende beleidsgebieden en op verschillende niveaus bij zowel de Europese Commissie, als het Europees Parlement en, via diverse ministeries en de Nederlandse Permanent Vertegenwoordiging bij de EU, ook indirect bij de Raad van de EU (ministers). Deze lobby wordt (mee-)uitgevoerd door onze Public Affairs adviseurs in Brussel en het Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel.

Onze lobby inzet is op dit moment o.a. gericht op het borgen van elementen die gunstig zijn voor Limburgse ondernemers in het Meerjarig Financieel Kader. Hierbinnen is aandacht voor een Europees

fonds dat het concurrentievermogen van Europa op het gebied van baanbrekende technologie, digitalisering en kunstmatige intelligentie moet vergroten.

Naast bescherming van deze technieken is er bijzondere aandacht voor (het behoud van) kritieke grondstoffen, data en defensie om zo de Europese industrie minder afhankelijk te maken van derde landen. Verder zetten wij ons in voor het behoud van Europese fondsen en de aansluiting hiervan bij de kansen en uitdagingen voor onze Limburgse markt en industrie. Ten slotte werken wij mee aan de lobby voor het behoud, en waar zinvol uitbreiding, van mechanismen die Europese bedrijven beschermen tegen oneerlijke concurrentie van buiten de EU.

Vraag 3.

Welke aanvullende acties worden ondernomen om het imago van technische beroepen te verbeteren, naast de bestaande onderwijsprogramma's?

Antwoord.

Hoewel arbeidsmarkt- en onderwijsbeleid niet behoort tot de kerntaken van de provincie Limburg pakken wij hierin toch een (bescheiden) rol om zo de regionale economie te stimuleren. Wij hanteren hierin geen sectorale aanpak. De Provincie diverse publiek-private samenwerkingen financieel ondersteund zoals het Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) Maakindustrie en CHILL. Vanuit de sector of het Rijk in samenwerking met het onderwijs zijn er wel diverse initiatieven om de technische beroepen aantrekkelijker te maken zoals vanuit het Platform Talent voor Technologie, Techniek Nederland of Techniekcoalitie Limburg.

Vraag 4.

Zijn er plannen om beurzen of financiële prikkels in te stellen voor studenten die kiezen voor een technische opleiding gericht op de maakindustrie?

Antwoord.

Er zijn geen plannen om rechtstreeks middelen beschikbaar te stellen voor studenten in het beroepsonderwijs die kiezen voor een technische opleiding in de maakindustrie. Wel zijn er indirecte prikkels om studenten te stimuleren te kiezen voor een technische opleiding in de maakindustrie. Zie ook antwoord bij vraag 3 waarin verwezen wordt naar het CIV Maakindustrie, een publiek-private samenwerking tussen Gilde en bedrijven uit de maakindustrie in Noord- en Midden-Limburg. Studenten werken bij bedrijven in de maakindustrie aan concrete opdrachten binnen hun opleiding met als uiteindelijk doel studenten te stimuleren in deze sector te gaan werken.

Er zijn daarnaast diverse rijksregelingen om de ontwikkeling van (technisch) talent te stimuleren. Deze zijn gericht op leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs zoals de Subsidieregeling Sterk Techniekonderwijs (STO) (2019-2023) gelanceerd door het ministerie van OCW. Het programma kreeg een budget van €400 miljoen over vier jaar. Deze subsidie wordt ingezet om met name vmbo-scholen te ondersteunen bij het verbeteren van hun techniekonderwijs door samenwerkingen tussen scholen, bedrijven, en lokale overheden te stimuleren. De STO-regeling is verlengd naar 2024 en voor de periode 2025-2029 komt er een vergelijkbare regeling.

Vanaf schooljaar 2025 start ter aanvulling op STO de subsidieregeling De Techkwadraat, een initiatief van het ministerie van OCW en EZK. De regeling is gericht op het bevorderen van technologieonderwijs voor alle kinderen en jongeren – primair en voortgezet onderwijs (vmbo-tl, havo en vwo) in Nederland. Het programma is ontwikkeld vanuit de noodzaak om een tekort aan bèta-technisch talent op te lossen en

ontvangt een bijdrage van het Nationaal Groeifonds, met een investering van 352 miljoen euro voor de komende acht jaar. Inmiddels is er Limburgse Techkwadraat-aanvraag ingediend. De Provincie heeft bijgedragen aan de consortiumvorming voor deze aanvraag, om hiermee de kans op een succesvolle aanvraag en een omvangrijke subsidie voor Limburg te vergroten. Ook zetten we in op grensoverschrijdende verbindingen, zoals samenwerking met de T2 campus in Genk.

Vraag 5.

Hoe wordt de uitstroom van vakmensen uit de maakindustrie actief tegengegaan en op welke wijze worden zij gestimuleerd om in Limburg te blijven werken?

Antwoord.

Zie het antwoord op vraag 3. Het behouden van vakmensen in de maakindustrie is op zichzelf geen provinciale taak. Maar het behouden van mensen in de maakindustrie is vanzelfsprekend heel relevant omdat dit een bijdrage levert aan de regionale economie.

Vraag 6.

Op welke manieren worden Limburgse maakbedrijven ontzien in de kosten die gepaard gaan met verduurzaming en innovatie, bijvoorbeeld door subsidies of een provinciaal fonds?

Antwoord.

Via de Rijksoverheid zijn jaarlijks miljarden euro's subsidie beschikbaar voor verduurzamings- en innovatieprojecten van in Nederland gevestigde (maak)bedrijven. Enkele voorbeelden zijn de Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++), de Versnelde Klimaatinvesteringen Industrie (VEKI) en de Demonstratie Energie en Klimaattransitie (DEI+). Bedrijven kunnen daarnaast profiteren van belastingvoordelen bij milieuvriendelijke investeringen. Dit kan via o.a. de Milieu-investeringsaftrek (MIA) en de Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil). De Limburgse maakbedrijven kunnen aanspraak maken op deze verschillende subsidieregelingen en belastingvoordelen. Via o.a. het Limburgs Energie Akkoord (LEA) informeren wij samen met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) de maakbedrijven over deze mogelijkheden.

Vraag 7.

Worden vergunningprocedures voor maakbedrijven die verduurzamen of innoveren versneld of vereenvoudigd? Zo ja, welke stappen worden daarvoor genomen?

Antwoord.

Wij hebben volop aandacht voor deregulering. Middels de pilot responsieve overheid verkennen wij uiteenlopende mogelijkheden om procedures te vereenvoudigen. Ook in onze contacten met LIOF en tijdens de door ons afgelegde werkbezoeken komt regeldruk regelmatig ter sprake. Wij attenderen medeoverheden voortdurend op de ervaringen van Limburgse bedrijven rondom regeldruk en stimuleren het terugdringen daarvan. Als het gaat om het provinciale VTH-beleid voor Limburgse ondernemers en de uitvoering op onderdelen door de Omgevingsdiensten, hechten wij aan een goed vooroverleg. Daar waar we in onze uitvoeringspraktijk constateren dat er onredelijke en disproportionele eisen worden gesteld vanuit nationale wet- en regelgeving, zullen wij dit agenderen bij het rijk (ev. via IPO). Onlangs hebben wij via het sonderend stuk inzake provinciale regeldruk vanuit een responsief overheidsperspectief (GS, 5 november 2024; DOC-00713928) onze inzet hierop toegelicht.

Vraag 8.

Wat doet de Provincie Limburg om de hoge energiekosten (inclusief netwerkkosten) en de beschikbaarheid van betrouwbare energie te verbeteren, gezien de toenemende netcongestie? Hoe vergelijkt de provincie zich op dit gebied met buurlanden zoals België en Duitsland?

Antwoord.

In de afgelopen periode is onvoldoende geïnvesteerd in het elektriciteitsnetwerk. Hierdoor lopen bedrijven die nieuwe of zwaardere elektriciteitsaansluitingen nodig hebben tegen moeilijkheden aan. De beschikbaarheid van voldoende elektriciteit is een cruciale randvoorwaarde voor het functioneren van de economie en de verduurzaming van de maakbedrijven. Daarom is het extra belangrijk om nu te investeren in het elektriciteitsnetwerk. Er dient echter een goede afweging gemaakt te worden ten aanzien van de verdeling van de kosten zodat de Nederlandse bedrijven en huishoudens niet onevenredig hard geraakt worden.

Via het 'Limburgs bod voor een duurzaam Chemelot'¹ heeft ons College bij het Rijk erop aangedrongen om zorg te dragen voor een gelijk speelveld voor onze industrie. Een belangrijk onderdeel hierbij betreft de hoge elektriciteits- en netwerkkosten die bedrijven in Nederland betalen ten opzichte van buurlanden. Uit onderzoek blijkt dat de totale elektriciteitskosten in 2024 voor grootverbruikers in Duitsland, Frankrijk en België naar schatting tussen de 15% en 66% lager liggen dan in Nederland en dat dit verschil het afgelopen jaar sterk is gegroeid². Een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) naar de bekostiging van de elektriciteitsinfrastructuur wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2025. Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht in en grip te krijgen op de omvang van de investeringen in de elektriciteitsinfrastructuur tussen nu en 2040, en de bekostiging en financiering ervan. Dit IBO moet leiden tot concrete beleidsopties, die bijdragen aan de concurrentiepositie en de betaalbaarheid.

Voor onze inspanningen omtrent netcongestie ziet u de recent verstuurd mededeling portefeuillehouder (GS DOC-00729767)³.

Vraag 9.

Welke plannen zijn er om de fysieke en logistieke infrastructuur in Limburg verder te versterken om de maakindustrie aantrekkelijk te houden, zoals betere transportknooppunten en multimodale verbindingen?

Antwoord.

Diverse grote projecten, die nu in uitvoering zijn, kunnen bijdragen aan de aantrekkelijkheid van Limburg voor de maakindustrie en voor de economie in het algemeen. Het gaat dan onder andere om de verbreding van de A2 tussen Kerensheide en het Vonderen, de vernieuwing van het Julianakanaal, zodat er grotere schepen doorheen kunnen varen en de elektrificatie en gedeeltelijke verdubbeling van de Maaslijn.

Daarnaast zijn in het kader van het door de EU medegefinancierde Rhombus project diverse binnenhavens langs de Maas en Julianakanaal bezig met een uitbreiding of verbetering van de haveninfrastructuur. Daarmee krijgen havenbedrijven meer kansen om hun klanten te bedienen of eigen

¹ Mededeling portefeuillehouder inzake propositie Limburgs bod voor een duurzaam Chemelot
<https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/8a272c7a-ad24-418a-9009-bceaf0331583>

² Kamerbrief uitkomsten onderzoek elektriciteits- en netwerkkosten industrie
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/04/03/kamerbrief-onderzoek-elektriciteits-en-netwerkkosten>

³ Mededeling portefeuillehouder inzake voortgang netcongestie als onderdeel van de Limburgse aanpak energie-infrastructuur <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/8e7a8a1c-eb0a-48a2-bff5-75674b8354d4?documentId=796ded9c-0be5-4f60-857b-6f42caa0a523>

activiteiten te ontplooiën. Tegelijk worden duurzaamheidsmaatregelen genomen en voorzien deze projecten in belangrijke randvoorwaarden voor de circulaire economie.

Verder steken alle infrastructuurbeheerders veel inspanningen in het in standhouden van de bestaande infrastructuur. Daarnaast wordt er met digitale instrumenten naar een betere benutting van de infrastructuur gestreefd.

Vraag 10.

Hoe wordt samengewerkt met grote hubs zoals Chemelot en Brightlands om Limburg te profileren als aantrekkelijke regio voor maakbedrijven?

Antwoord.

Er wordt volop gewerkt aan de profilering van Limburg als aantrekkelijke vestigingsregio, ook voor maakbedrijven. De Brightlands campussen spelen daarbij een belangrijke rol door bruggen te slaan met kennisinstituten, en programma's te bieden voor begeleiding van start-ups en scale-ups. Waar mogelijk worden ook het LIOF of andere beschikbare fondsen daarbij betrokken. Daarnaast wordt gewerkt aan een aangescherpt profiel waarmee Limburg zich nadrukkelijker als innovatieve regio op de kaart gaat zetten. Bij de invulling daarvan zijn naast de Brightlands Campussen ook andere regionale partners betrokken, waaronder het LWV. De maakbedrijven, zowel binnen de regio als daarbuiten vormen een belangrijke doelgroep voor de communicatie en activiteiten die hieruit voortkomen.

Vraag 11.

Hoe ondersteunt de Provincie Limburg maakbedrijven bij het betreden van internationale markten en het versterken van exportmogelijkheden?

Antwoord.

LIOF ondersteunt het MKB op het vlak van exportbevordering. Daartoe heeft LIOF twee trade developers in dienst die matchmaking tussen Limburgse (MKB) bedrijven en potentiële internationale handelspartners tot stand brengen middels o.a. vakbeurs bezoeken, handelsmissies en netwerk events, en 1-op-1 contacten. Bijkomend participeert LIOF in het Europese programma Enterprise Europe Network en het nationale Trade Relations-programma. Beide programma's bieden het MKB aanscherping van hun exportambitie en ondersteuning bij de praktische uitrol daarvan.

In de uitvoering van de exportbevorderingsactiviteiten laat LIOF zich leiden door het Rijks- en provinciale beleid - specifiek het economische beleidskader Werken aan een toekomstbestendige economie en het door LIOF daarvan afgeleide Meerjarenplan 2021-2025 M!ss!eL!mburg! De focus ligt daarbij vooral op de thema/markt-combinaties agritech/ Duitsland, medtech/USA en - verkennend - voeding & gezondheid/België. Deze keuzes sluiten ook nauw aan bij de inhoudelijke domeinen van de Brightlands-campussen. LIOF verricht haar exportbevorderingsactiviteiten in de context van het nationale samenwerkingsverband Trade & Innovate NL met o.a. RVO, enkele grote steden en de ROMs.

Vraag 12.

Wordt er binnen het bestaande beleid voldoende aandacht besteed aan grensoverschrijdende samenwerking om toegang tot buitenlandse markten te vergemakkelijken?

Antwoord.

Het economisch beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie' refereert veelvuldig aan het belang en het potentieel van grensoverschrijdende samenwerking. Grensoverschrijdende samenwerking kan bij elk van de economische lijnen aan de orde zijn.

Toegang tot buitenlandse markten wordt actief gefaciliteerd middels de inzet van LIOF op exportondersteuning aan het MKB. Waar opportuun werkt LIOF hierbij grensoverschrijdend samen met Euregionale partners, bijvoorbeeld bij het organiseren van uitgaande of ontvangen van inkomende handelsmissies.

De Provincie zet haar lobby positie en expertise in om Limburgse spelers te positioneren in grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten voor middelen uit Europese structuurfondsen en programma's.

Wij participeren actief in de drie grensoverschrijdende Interreg programma's. Voorbeelden van projecten die succesvol worden ingezet zijn Crossroads Vlaanderen-Nederland en STIPP (Maas-Rijn-programma). In beide projecten wordt innovatieve samenwerking met MKB-partners aan de andere kant van de grens bevordert.

We werken tevens samen met specifieke Europese regio's binnen de Europese netwerken waaronder ECRN, S3Platforms en Vanguard Initiative. Dit zijn Europese regio's waarmee Limburg thematisch verbonden is.

Ter bevordering van het grensoverschrijdend netwerk van Limburgse MKB bedrijven neemt de provincie Limburg sinds 2024 deel aan de Nederlands Waalse Businessclub en Grenzeloos Limburg. In aanvulling daarop is de provincie sinds 1 januari 2025 lid van de Business Club Aachen Maastricht.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

College van Gedeputeerde Staten

Provincie Limburg

Postbus 5700

6202 MA Maastricht

Maastricht, 6 januari 2025

Betreft: Toekomst van de Maakindustrie in Limburg

Geachte College,

Naar aanleiding van recente signalen uit de maakindustrie, zoals o.a. weergegeven in een artikel in *De Limburger* van 03-12-2025, maken wij ons zorgen over de uitdagingen waar deze cruciale sector in Limburg mee te maken heeft. Het artikel wijst op toenemende concurrentie vanuit het buitenland, tekorten aan vakmensen en de financiële druk van verduurzaming, waardoor de concurrentiepositie van Limburgse bedrijven ernstig wordt bedreigd.

In het coalitieakkoord '*Elke Limburger telt!*' en BBB-motie 3011 wordt expliciet aandacht gevraagd voor de herwaardering van de maakindustrie en vakmanschap als essentieel onderdeel van onze regionale economie. Ook al bevatten de provinciale beleidskaders diverse nuttige maatregelen, zoals verduurzaming en samenwerking met Brightlands en Chemelot, blijken belangrijke knelpunten onderbelicht. Daarom stellen wij u de volgende vragen:

Strategische Bescherming van Kennis en Concurrentiekracht

1. Welke concrete maatregelen worden genomen om cruciale kennis en technologie van Limburgse maakbedrijven te beschermen tegen buitenlandse overnames of het wegvloeien van expertise?
 - **Toelichting:** De beleidskaders benoemen verduurzaming en innovatie, maar laten bescherming van kennis onbesproken.
2. Wordt er actief gelobbyd bij het Rijk en de Europese Unie voor handelsbescherming en technologiebeleid dat Limburgse bedrijven ten goede komt?
 - **Toelichting:** Samenwerking in de Euregio wordt genoemd, maar niet hoe beleidsbeïnvloeding op nationaal en EU-niveau wordt ingezet.

Arbeidsmarkt en Vakmanschap

3. Welke aanvullende acties worden ondernomen om het imago van technische beroepen te verbeteren, naast de bestaande onderwijsprogramma's?
 - **Toelichting:** Het imago van technische beroepen vraagt om regionale campagnes en rolmodellen, wat niet expliciet wordt genoemd.
4. Zijn er plannen om beurzen of financiële prikkels in te stellen voor studenten die kiezen voor een technische opleiding gericht op de maakindustrie?
 - **Toelichting:** Het belang van technisch onderwijs wordt erkend, maar financiële stimulansen blijven onderbelicht.
5. Hoe wordt de uitstroom van vakmensen uit de maakindustrie actief tegengegaan en op welke wijze worden zij gestimuleerd om in Limburg te blijven werken?
 - **Toelichting:** De focus ligt op instroom, maar retentie van vakmensen krijgt weinig aandacht.

Regelgeving en Kosten en Energie

6. Op welke manieren worden Limburgse maakbedrijven ontzien in de kosten die gepaard gaan met verduurzaming en innovatie, bijvoorbeeld door subsidies of een provinciaal fonds?
 - **Toelichting:** Subsidies en fondsen worden genoemd, maar financiële drempels blijven een uitdaging voor kleinere bedrijven.
7. Worden vergunningprocedures voor maakbedrijven die verduurzamen of innoveren versneld of vereenvoudigd? Zo ja, welke stappen worden daarvoor genomen?
 - **Toelichting:** Het versnellen of vereenvoudigen van vergunningen wordt niet expliciet benoemd in de beleidskaders.
8. Wat doet de Provincie Limburg om de hoge energiekosten (inclusief netwerkkosten) en de beschikbaarheid van betrouwbare energie te verbeteren, gezien de toenemende netcongestie? Hoe vergelijkt de provincie zich op dit gebied met buurlanden zoals België en Duitsland?
 - **Toelichting:** Energiekosten en netcongestie vormen een groeiend probleem voor maakbedrijven in Limburg en beïnvloeden hun concurrentiepositie, ook ten opzichte van het buitenland.

Logistiek en Infrastructuur

9. Welke plannen zijn er om de fysieke en logistieke infrastructuur in Limburg verder te versterken om de maakindustrie aantrekkelijk te houden, zoals betere transportknooppunten en multimodale verbindingen?
 - **Toelichting:** Het versterken van infrastructuur wordt slechts summier genoemd, zonder concrete projecten.
10. Hoe wordt samengewerkt met grote hubs zoals Chemelot en Brightlands om Limburg te profileren als aantrekkelijke regio voor maakbedrijven?
 - **Toelichting:** Chemelot en Brightlands worden genoemd, maar zonder een uitgewerkte strategie voor nauwere samenwerking.

Internationale Samenwerking en Export

11. Hoe ondersteunt de Provincie Limburg maakbedrijven bij het betreden van internationale markten en het versterken van exportmogelijkheden?
 - **Toelichting:** De beleidskaders richten zich op samenwerking in de Euregio, maar acties gericht op exportbevordering worden nauwelijks benoemd.
12. Wordt er binnen het bestaande beleid voldoende aandacht besteed aan grensoverschrijdende samenwerking om toegang tot buitenlandse markten te vergemakkelijken?
 - **Toelichting:** Hoewel samenwerking in de Euregio wordt genoemd, ontbreekt een actieplan voor bredere markttoegang.

Wij zien uw schriftelijke beantwoording graag tegemoet binnen de daarvoor gestelde termijn.

Namens de BBB-fractie,
Duncan Zeeden

<https://www.limburger.nl/economie/zorgen-bij-limburgse-werkgevers-om-verdwijnen-maakindustrie-mensen-beseffen-niet-hoe-hard-het-gaat-en-hoe-onomkeerbaar-dat-is/32530136.html>